

Onderzoek naar de functie van bebouwing voor de huismus

Hoge Brink 9 te Zalk

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Onderzoek naar de functie van bebouwing voor de huismus

Hoge Brink 9 te Zalk

In het kader van de Wet natuurbescherming

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Contactpersoon: dhr. S. Elgersma
Opdrachtgever: Rombou
 Zwartewaterallee 14
 Zwolle

Projectnummer en versie: 1155, versie 1.0		Status: concept
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 10-7-2017
Ligging projectgebied: Hoge Brink 9 te Zalk		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten
info@natuurbankoverijssel.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Het plangebied	3
2.1 Situering	3
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	3
3 Voorgenomen activiteiten.....	4
3.1 Algemeen	4
3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten	4
3.3 Vaststellen van de invloedssfeer	4
3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied	5
4 Soortenbescherming; het onderzoek.....	5
4.1 Methode.....	5
4.2 Resultaten	6
4.3 Toetsingskader	7
4.4 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep.....	7
4.5 Historische gegevens.....	7
4.6 Volledigheid van het onderzoek.....	7
5 Samenvatting en conclusies	8

1 Inleiding

In het kader van een Rood-voor-Rood-project bestaat het voornemen om agrarische bebouwing te slopen op het adres Hoge Brink 9 te Zalk. Om te onderzoeken of de voorgenomen activiteit tot wettelijke consequenties in het kader van de Wet natuurbescherming leidt, is het plangebied in 2016 onderzocht door een ecooloog. Uit het onderzoek kwam naar voren dat de aanwezigheid van rust- en nestplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*) in de te slopen bebouwing niet uitgesloten kon worden. Omdat rust- en nestplaatsen van de huismus jaarrond beschermd zijn, mogen deze alleen met een ontheffing van de verbodsbepalingen verstoord en vernield worden. Geadviseerd werd om nader onderzoek naar de functie van de te slopen bebouwing voor de huismus uit te voeren. Initiatiefnemer heeft daarop Natuurbank Overijssel gevraagd dit vervolgonderzoek uit te voeren.

Voorliggend rapport vormt de rapportage van het voorgenoemde vervolgonderzoek. Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de aanwezigheid van nesten en rustplaatsen van de huismus. Voor een uitgebreide beschrijving van het plangebied en de voorgenomen activiteiten wordt verwezen naar het rapport van EcoTierra¹. (2016).

2 Het plangebied

2.1 Situering

Het plangebied is gesitueerd op het adres Hoge Brink 9 te Zalk. Op onderstaande kaart wordt de globale ligging van het plangebied aangeduid met de rode marker.

Globale ligging van het plangebied, het plangebied wordt met de rode marker aangeduid (bron kaart: Provincie Overijssel).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied vormt een deel van een bestaand agrarisch erf en bestaat uit erfverharding, bebouwing, mestvaalt en ruigte/braakland. In het plangebied staan een ligboxenstal, een werktuigenberging en een kleine aanbouw welke de verbinding vormt tussen de boerderij en de ligboxenstal. De stal en werktuigenberging zijn gedekt met golfplaten, waarbij alleen de ligboxenstal beschikt over dakisolatie in de vorm van hardschuimen isolatiepanelen. De werktuigenberging heeft wanden van damwand. Op onderstaande luchtfoto wordt het plangebied in detail weergegeven.

¹ Wever, J.M. de. 2016. Hoge Brink 9/ Lagelandweg (ong.) te Zalk. EcoTierra. Eigen uitgave, Deventer.

Detailweergave en begrenzing van de twee deelgebieden (Bron luchtfoto: PDOK).

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteiten bestaan uit het slopen van alle bebouwing in het plangebied.

De volgende activiteiten worden getoetst op relevantie t.a.v. de Wet natuurbescherming:

- Sloop gebouwen

3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten

De voorgenomen activiteit heeft mogelijk een negatieve invloed op beschermde soorten. We onderscheiden de volgende negatieve invloeden:

Mogelijke tijdelijke invloeden:

- Geluid, stof en trillingen tijdens de werkzaamheden

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en/of jaar rond beschermde nesten;
- Vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten;

3.3 Vaststellen van de invloedssfeer

Naast een tijdelijk effect in het onderzoeksgebied, kan het voorkomen dat een voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten of beschermd natuurgebied buiten het onderzoeksgebied. Dit noemen we de invloedssfeer. De omvang van de invloedssfeer wordt bepaald door de duur, aard en omvang van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie. Het effect van de voorgenomen activiteit op een beschermde soort verschilt per soort en/of soortgroep.

In deze studie wordt alleen gekeken naar de uitvoering van de fysieke werkzaamheden, zoals het slopen van bebouwing. Bij het vaststellen van de invloedssfeer wordt geen rekening gehouden met eventuele uitstoot van NOx als gevolg van de deze werkzaamheden.

Beoordeling van de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit:

De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit wordt als lokaal beschouwd. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatief effect op beschermde soorten buiten het plangebied. Mogelijk zijn tijdens de werkzaamheden geluid, stof en trillingen waarneembaar buiten het plangebied. Deze effecten zijn incidenteel en kortstondig en zullen niet leiden tot verstoring van beschermde faunasoorten of de aantasting van beschermde habitats.

3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied

Vanwege de lokale invloedssfeer wordt het onderzoeksgebied gelijk gesteld aan het plangebied.

4 Soortenbescherming; het onderzoek

4.1 Methode

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het onderzoeksgebied op 27 juni 2017 tijdens de daglichtperiode (13:10-15:30 uur) bezocht. Het terrein is te voet onderzocht op de aanwezigheid van huismussen. Bij het bepalen van de mogelijke aantasting van beschermde soorten is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- Veldbezoek door ervaren ecooloog²
- Aanvullend bronnenonderzoek (o.a. internet);

Het weer tijdens het veldbezoek

Onbewolkt, droog, 25°C, matige wind uit zuidwesten. De weersomstandigheden waren geschikt voor het onderzoek.

Huismussen

Het gebied is visueel en auditief onderzocht op het voorkomen van huismussen. Er is geluisterd en gekeken naar tjilpende mannetjes en bedelende jongen vanuit nesten. Daarnaast is er gekeken naar voedselvluchten van volwassen vogels tussen foerageergebied en nestplaats. Naast bezette nesten, is er gezocht naar mogelijke rustplaatsen van huismussen in de bebouwing, zoals holle ruimtes onder dakbedekking en in de dakconstructie. Holle ruimtes tussen golfplaten en isolatie zijn visueel geïnspecteerd.

Naast het plangebied, is de directe omgeving van het plangebied ook visueel onderzocht op de aanwezigheid van huismussen met territoriumindicerend gedrag.

² Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. P.E.B. Leemreide. Hij heeft ruim 30 jaar ervaring als veldbioloog. Eerst specifiek op het gebied van vogelstudie, later meer integraal met een tweede specialisatie op het gebied van grondgebonden kleine zoogdieren en vleermuizen. Hij voert jaarlijks 120-140 quickscan natuurwaardenonderzoeken uit, verspreid over heel Nederland.

4.2 Resultaten

Huismus

Tijdens het veldbezoek werd continu een groepje van ca 15 huismussen vastgesteld; zowel volwassen huismussen als uitgevlogen jongen. Deze mussen foerageerden in en rond de gebouwen, in het bijzonder de ligboxenstal. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat huismussen een rust- of nestplaats bezetten in het plangebied. Er is gezocht naar aanwijzingen die op de aanwezigheid van nesten duiden, maar die zijn niet gevonden.

De te slopen bebouwing in het plangebied wordt als een ongeschikte rust- en nestplaats voor huismussen beschouwd. Geschikte nestplaatsen, zoals gebouwen met een pannendak met een beschoten kap, ontbreken volledig in het plangebied.

Uit observaties bleek dat huismussen nestplaatsen bezetten onder het pannendak van woningen ten oosten van het plangebied. Mussen met een rust- en nestplaats buiten het plangebied benutten het plangebied als foerageergebied.

Tijlpende huismus op dak van een woning buiten het plangebied.

Overige beschermde soorten

Er zijn enkele bezette nesten van de boerenzwaluw in de ligboxenstal aangetroffen.

Bezet nest van de boerenzwaluw in de ligboxenstal.

4.3 Toetsingskader

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Het is verboden om alle soorten die beschermd zijn volgens de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn, evenals de in paragraaf 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming genoemde soorten te doden en te verwonden, evenals het beschadigen en vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Verder is het verboden om plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor sommige in de Wet natuurbescherming genoemde soorten geldt een ontheffing voor het opzettelijk doden en vangen en de vaste voortplantings- en rustplaatsen van deze soorten opzettelijk beschadigen of vernielen, als gevolg van werkzaamheden die uitgevoerd worden in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling. In voorliggend geval is de vrijstellingsregeling van de Provincie Overijssel van kracht.

Ook gelden er bepaalde vrijstellingen voor het verbod op verwonden en doden mits er gewerkt wordt volgens een door de Minister goedgekeurde Gedragscode. Op het moment van schrijven van dit rapport is er geen goedgekeurde gedragscode van kracht voor de voorgenoemde activiteiten.

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet natuurbescherming is het toegestaan om sommige soorten opzettelijk te doden en te vangen en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

4.4 Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep

Vogels

Van de vogelsoorten die in het plangebied nestelen, zijn uitsluitend de bezette nesten beschermd, niet de oude nesten of de nestplaatsen. Voor het verstoren/vernielen van bezette nesten (eieren) en het verwonden/doden van vogels kan geen ontheffing van de verbodsbepalingen verkregen worden omdat de voorgenomen activiteit niet als een in de wet genoemd belang wordt beschouwd. Werkzaamheden die leiden tot het verstoren/vernielen van vogelnesten, zoals het slopen van bebouwing, dienen buiten de voortplantingsperiode van vogels uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode om deze werkzaamheden uit te voeren is september³-februari.

4.5 Historische gegevens

Van de onderzoeksgebieden zijn geen historische gegevens bekend.

4.6 Volledigheid van het onderzoek

Volgens de soortenstandaard huismus (RVO), bestaat een volledig onderzoek naar de functie van gebouwen voor huismussen uit twee bezoeken aan het plangebied in de periode 1 april-15 mei. De conclusie van voorliggend onderzoek is gebaseerd op een enkel bezoek. De uitkomst van het onderzoek wordt als betrouwbaar beschouwd omdat de conclusie van het onderzoek gebaseerd is op de beoordeling van de geschiktheid van de bebouwing als rust- en nestplaats voor huismussen, en niet louter op de aan- of afwezigheid van rust- of nestplaatsen in potentieel geschikte gebouwen.

Het veldbezoek is uitgevoerd op 27 juni. Op dat moment zijn huismussen druk met het groot brengen van een tweede legsel (*pers. Ervaring auteur op basis van populatie nestelende huismussen bij hem thuis*). Het bezoek is uitgevoerd in de periode dat huismussen nog druk zijn met voortplanting.

³ Boerenzwaluwen kunnen tot medio augustus nog bezette nesten hebben.

5 Samenvatting en conclusies

Huismussen bezetten geen rust- of nestplaatsen in de te slopen gebouwen in het plangebied. De te slopen bebouwing is niet geschikt om mussen een rust- of nestplaats te bieden. Het plangebied maakt onderdeel uit van het functionele leefgebied van huismussen. Huismussen verblijven in de gebouwen en benutten het plangebied als foerageergebied. Deze huismussen benutten echter de woningen ten oosten van het plangebied als rust- en nestplaats. Door het slopen van de bebouwing blijven deze rust- en nestplaatsen behouden. Er is voldoende geschikt foerageergebied voorhanden.

De conclusie van onderzoeksbureau EcoTierra dat huismussen mogelijk een rust- op nestplaats bezetten tussen isolatie en golfplaten van de ligboxenstal wordt niet gedeeld.

Er is geen nader onderzoek vereist en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wnb aangevraagd te worden.

Bijlagen:

Bijlage 1. De natuurkalender

Bijlage 2. Toelichting Wet natuurbescherming

Bijlage 3. Fotobijlage

Bijlage 4. Geraadpleegde bronnen:

Bijlage 1 Natuurkalender

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaieren vochtig/nat grasland												
maaieren droog schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

- Optimale periode voor werkzaamheden.
- Acceptabele periode voor werkzaamheden.
De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol.
- Geen werkzaamheden in deze periode.
Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht.

Bijlage 2

Toelichting Wet Natuurbescherming

Drie beschermingsregimes

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn (het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn) en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Alle vogels (ruim 700 soorten), zijn beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.
- Tenslotte mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Soortenbescherming en het ‘nee, tenzij principe’

De verbodsbepalingen voor vogels en Habitatrichtlijnsoorten in de Wet natuurbescherming sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten.

Ook voor de andere soorten, die niet op grond van de Vogel- of Habitatrichtlijn maar vanuit nationaal oogpunt beschermd worden, geldt dat de verbodsbepalingen zien op het individu, maar of ontheffing verleend kan worden, wordt afgewogen tegen het effect van de ingreep op het populatieniveau van de soort.

Zorgplicht voor dieren en planten

Of dier- en plantensoorten nu wettelijk beschermd zijn of niet, iedereen moet voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De wet erkent daarmee de intrinsieke waarde van in het wild levende soorten. De Memorie van Toelichting zegt het zo: “De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”.

Vrijstelling regelgeving

Onder de Wet natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. In (veel) gevallen kunt u gebruik maken van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgesteld voor een van te voren bepaalde categorie van gevallen. Er zijn verschillende vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Een bekende en reeds in de praktijk toegepaste vorm van vrijstelling is die van de gedragscode. In de Wet natuurbescherming zijn voor beschermde soorten ook andere vormen van vrijstelling geïntroduceerd, zoals door middel van een Programmatische Aanpak of via een provinciale verordening. Overigens is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling mogelijk.

Provinciale staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Dit moet worden geregeld in een provinciale verordening.

Gedragscodes die zijn opgesteld onder de Flora- en faunawet kunnen worden uitgebreid ten aanzien van soorten die op grond van de Wet natuurbescherming beschermd worden maar dat op grond van de Flora- en faunawet nog niet waren. Goedkeuring van een gedragscode op grond van de Flora- en faunawet blijft ook onder de Wet natuurbescherming geldig, voor de duur van de goedkeuring. Daarna dient de gedragscode voor goedkeuring getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming.

Welke soorten zijn beschermd?

De Wet natuurbescherming kent drie categorieën beschermde soorten:

1. Ten eerste worden alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn.
2. Ten tweede worden soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn.
3. Tenslotte is er een beschermingsregime voor 'andere soorten' waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Vrijgestelde soorten

In afwijking van de verboden in artikel 3.10, eerste lid, van de Wet is het toegestaan de onderstaande soorten opzettelijk te doden, en te vangen en de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat. De vrijstelling is van kracht wanneer de handeling verband houdt met de volgende activiteiten:

- de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
bruine kikker	Rana temporaria
gewone pad	Bufo bufo
kleine watersalamander	Lissotriton vulgaris
meerkikker	Pelophylax ridibundus
middelste groene kikker/bastaard kikker	Pelophylax kl. esculentus
aardmuis	Microtus agrestis
bosmuis	Apodemus sylvaticus
bunzing	Mustela putorius
dwergmuis	Micromys minutus
dwerfspitsmuis	Sorex minutus
egel	Erinaceus europeus
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
haas	Lepus europeus
hermelijn	Mustela erminea
huisspitsmuis	Crocidura russula
konijn	Oryctolagus cuniculus
ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
ree	Capreolus capreolus
rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
veldmuis	Microtus arvalis
vos	Vulpes vulpes
wezel	Mustela nivalis
woelrat	Arvicola terrestris

Lijst met soorten waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt in de Provincie Overijssel als gevolg van handelingen die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd.

Bijlage 3. Fotobijlage. Impressie van het plangebied en de directe omgeving.

Bijlage 4. Geraadpleegde bronnen:

Internet:

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>

<http://gisopenbaar.overijssel.nl>

<https://www.regelink.net/kenniscentrum/beschermde-soorten-wet-natuurbescherming/>

Overig:

Soortenstandaard huismus

Wever, J.M. de. 2016. Hoge Brink 9/ Lagelandweg (ong.) te Zalk. EcoTierra. Eigen uitgave, Deventer.